

ga je v vasi največ in katerega rabi vsak. To orodje je motika, s katero se poljedelski človek 14 ur dnevno muči za 8 din in malo pi-jače. Povejte nam oni, ki pravite, da ne razumemo kmeta in kmetovanja, kako naj opišemo v praktičnih gospodarskih znanjih to orodje, ki dela žuljave roke in prikljuje de-bele znojne kaplje na suh in seštradan obraz. Ali naj govorimo o železu in ročaju? Ne! Učiti nam je o ljubezni do zemlje in do dela ter plemenititi otrokovo srce.

Vedite pa tudi, da mlajši učiteljski rod ne vzdihuje. On dela in bo delal, dokler ne

bo v življenju zmagal. Pač pa zahteva samo eno — svojo pravico!

Vsi učitelji so apostoli velike ljubezni do kralja, naroda in države. To delo opravljamo z največjim veseljem. Eno pa nas greni in nam ovira razširjanje evangelija ljubezni. To je zagrenjenost! Zagrenjenost, ki se je rodila od pomanjkanja nam najpo-trebnejšega za življenje. Vi vsi, ki odločate o našem socialnem položaju, nam morate priti v pomoč, sicer boste vzeli iz naših ra-men veliko odgovornost, ki jo imamo od trenutka, ko smo postali učitelji. K.

Splošne vesti

Tovarišem v okolici mest in trgov

Po uredbi ministrskega sveta z dne 19. decembra 1935. spadajo vsi kraji, ki so vklju-čeni v ožji ali širši gradbeni okoliš bližnjega mesta ali trga v oni draginski razred, kakor mesto ali trg. Kateri so ti kraji, najdete v ba-novinskem Pravilniku gradbenih predpisov, v »Službenem listu« od 19. avgusta 1933., kos 67/815. Ti kraji niso le v okolici večjih mest, ampak tudi, n. pr. Dolga vas pri Dol. Len-davi, Videm pri Krškem, Boštanj pri Sevnici, itd. Državnim nameščencem in upokojencem iz teh krajev grede torej od 1. oktobra 1935. iste draginske doklade, ki veljajo za mesto ali trg, v katerega gradbeni okoliš spadajo. Ako je kdo le nekaj časa služboval v takem kraju v dobi po 1. oktobra 1935., mu pripada za oni čas povračilo razlike. Isto velja za one, ki so služili v mestu priključenih občinah, če se je priključitev izvršila po 1. oktobra 1935. N. pr.: A je služboval v Krčevini pri Mariboru od 1. septembra 1936. do 1. maja 1938. in je prejemal osebno draginsko doklado III. raz-reda. Naj služi sedaj kjer koli, mora dobiti povračilo razlike po 100 din mesečno za vsoto dobo, kar zneso 2000 din. Vse to velja tudi za upokojence. Aktivni učitelji naj se obrnejo v tej zadevi s primerno vlogo na dravsko fi-nančno upravo, upokojenci pa na dravsko fi-nančno direkcijo. A. K. učitelj v pok.

Da bo zadeva jasnejša, priobčujemo tudi pravilnik, ki je izšel v 432. številki »Službe-nega lista«, l. 1933., in spremembo, ki je izšla v št. 138. iz l. 1938.

PRAVILNIK

o gradbenih predpisih za sela, ki so v nepo-sredni bližini mest in trgov.

Na podstavi določil odst. 2. in 3., § 127. in odst. 2. § 138. gradb. zakona predpisujem gradbeni pravilnik za sela, ki so v neposredni bližini mest in trgov.

Člen 1.

Zaradi varovanja javnih gradbenih, hi-giensk, prometnih in estetskih interesov ter onemogočanja uveljavljanja gradbenih predpisov v selih, ki so v neposredni bližini mest in tr-gov, veljajo materialna določila 1. dela grad-benega zakona tudi za naslednja sela, odnos-no občine:

1. Vič, Zg. Siska, St. Vid, Ježica, Moste, Dobrunje in Rudnik pri Ljubljani.
2. Gaberje, Lisce, Lava, Breg in Zavod-na pri Celju.
3. Krčevina, Košaki, Pobrežje, Radvanje, Tezno, Studenci pri Mariboru.
4. Sp. in Zg. Breg ter Vičava pri Ptuj.
5. Zakot pri Brežicah.
6. Boštanj in Log pri Sevnici.
7. Dolga vas pri Dolnji Lendavi.
8. Mekinje pri Kamniku.
9. Stob, Studa in Vir pri Domžalah.
10. Prevrat, Blato in Pristava pri Konji-cah.
11. Stražišče, Primskovo, Huje in Klanec pri Kranju.

vsaj malo tudi njihov. S pomočjo služitelja so iznesli iz razreda vse do zadnjega. Klop, tablo, peč, mizo, stol, majhno stelažo za zvezke, s stene so sneli vse, kar je bilo pri-bitega na njej, tako, da razen kraljeve slike ni ostalo nič drugega, kot štiri stene. Okrog šole pa v snegu klopi, tabla in še napol vroča peč.

Kmalu za njimi so začeli prihajati starši iz vse vasi, otovorjeni s steklenicami žganja in hrano za ves dan. Kot domačina slave so me pozdravljali s stiskanjem rok, deloma tudi roko poljubljajo, in pa s pozdravom: »Sretna slava!«, nakar sem odzdravljaj, kot sem se že prej naučil, s odgovorom: »Sretna neka je — da Bog dao in do godine!« Kmalu je prišel tudi »kuma«, sosed, ki je bil za to slavo izvoljen za kuma. Prinesel je svetosav-ski kolač in kot ceno za svoje kumstvo, 25 litrski sodček žganja in 12 parov opank za otroke. Kolač in opanke smo položili na majhno mizo, kum je prižgal tanko svečo in jo zabodel v kolač, služitelj je prinesel še lonec kuhane pšenice, prišla sta še najimo-vitejši meščan »gazda Andon« in občinski tajnik in slava se je pričela.

Majhna, 5 × 4 m velika šolska soba je bila do zadnjega napolnjena z ljudmi, v enem kotu otroci, za mizo s svetosavskim kolačem smo stali kum, tajnik, »gazda Andon« in jaz in neko svečano razpoloženje je objemalo vse. Občutil sem nekoliko treme, ker nisem poznal obreda, pa sem moral sodelovati pri njem. Tajnik mi je obljubil, da mi bo sproti dajal instrukcije z desne strani, kum z leve, in tako se je začelo.

Z lopatico z žerjavico in s kadihom je kum najprej trikrat obkrožil kolač in se pri tem križal in za njim ostali ljudje. Jaz sem se zmotil, pa sem se križal po naše, tajnik me je sunil s komolcem in sem hitro popra-vil. Kum je nato odložil lopatico, se pri tem

12. Bistrica pri Trzinu.
13. Videm in Stara vas pri Krškem.
14. Gradec pri Litiji.
15. Gornji Logatec.
16. Gornja Bistrica pri Slovenski Bistrici.
17. Stara Loka, Trata in Stari dvor pri Škofji Loki.
18. Kurja vas, Sava in naselje »Pod Mo-žaklj« pri Jesenicah.

Člen 2.

Predmeti, že rešeni na prvi stopnji, se obravnavajo po dotedanjih predpisih.

Člen 3.

Z dnem, ko zadobi ta pravilnik moč, pre-stanejo veljati materialni predpisi dosedanjih stavbnih redov, kolikor se nanašajo na kraje, ki so navedeni v čl. 1. tega pravilnika ter na-sprotujejo materialnim določbam 1. dela grad-benega zakona. Oblastvena pristojnost ostane neizpremenjena.

Člen 4.

Ta pravilnik stopi v veljavo in zadobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenem li-stu« kraljevske banske uprave dravske ba-novine.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani.

Zastopnik bana, pomočnik

dr. O. Pirkmajer s. r.

SPREMENBA PRAVILNIKA

o gradbenih predpisih za sela v neposredni bližini mest in trgov.

Na podstavi odstavkov 2. in 3. § 27. in odst. 2. § 38. gradbenega zakona

spreminjam

določilo čl. 1. pod točko 1. »Pravilnika o gradbenih predpisih za sela v neposredni bližini mest in trgov« (Službeni list kraljevske banske uprave dravske banovine št. 432/67 iz leta 1933.) tako, da se glasi:

1. Sedanje upravne občine St. Vid, Smart-no pod Smarno goro, Ježica, Podgorica, Polje, Dobrunje, Rudnik pri Ljubljani in vzhodni del upravne občine Dobrova (kraj Kozarje, Vrhovce in območje Tržaške ceste).

Ta sprememba stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenem listu kraljevske banske uprave dravske ba-novine«.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani dne 1. marca 1938.

Ban:

dr. Natlačen s. r.

— Prosti mesti, V srezu Črnomelj sta prosti v Podzemlju 2 mesti (1 moško, 1 žen-sko).

KDOR UČITELJ, TA ČLAN
UČITELJSKE TISKARNE!

zopet začel križati in priklanjati pred kola-čem z besedami: »Neka je sretna slava! Šta popili, Bog da nam napuni, šta potrošili, Bog da nam navaži.« itd. »Neka nas čuva sv. Jo-van, sv. Džorde, sv. Atanasije, i do godine opet neka bude!« Njegove želje in prošnje so vzbudile splošno veselost. Nato je obilil kolač z žganjem, zopet smo se križali, nato peli: »Oče nas, ize jesi na nebesih...«, s kumom, tajnikom in gazdo nato vrteli kolač okrog navpične osi in nato so ga dali meni v roke, da ga presečem. Po danih navodilih sem se trikrat prekrizal in trikrat dvignil kolač visoko v zrak, ga nato s precejšnjo mero nerodnosti narezal na štiri dele, zopet smo se križali, s kumom poljubljala vsak del kolača posebej, zopet se križali itd. Jaz ne vem, ali sem delal prav, pri molitvi sem seveda po naše sklenil roke in šele na tajnikov opozorilo jih prekrizal na prsih, toda končno je vseeno vse srečno minilo, po zaslugi taj-nikovi, ki mi je kar na glas začel suflirati. Še razdelitev kolača, pšenice in opank med deco in prvi del sporeda je bil končan.

Nato so na isti mizi začele deklamacije otrok. Ker sem šele 2 dni pred slavo dospel v Crno Reko, so se otroci kar sami naučili pesmi za deklamacijo. Po večini so si izbrali narodne pesmi o kraljeviču Marku, o majki Jugovičev in podobne, dolge po 6 do 12 strani v čitanki. Deklamiralo je vseh 32 učen-cev in tako je to deklamiranje trajalo več kot eno uro. Medtem so ljudje že pričeli pri-našati od nekod mize in klopi, jih napolnili z žganjem in jedili in že začeli s splošno za-bavo. Od zunaj se je že začel glas bobna in nekake violine, nazvane »čemanec«, godci so prišli iz sosednje vasi in kmalu se je na snegu začelo kolo. Otroci so med tem kon-čali z deklamacijami in odšli ven. V šolski sobi pa se je začelo splošno pitje in jedenje. Nekaj časa sem sedel v sobi, nekaj časa zu-naj igral kolo, zopet v sobo nazaj, debate o

Osebnne zadeve

—i Premeščeni so po prošnji: Vole Ivana iz Bučke v Smlednik, Slapar Nikolaj iz Stu-denca v Smlednik, Znidar Vincenc iz Olšev-ka k Sv. Miklavžu (Ptuj), Kert Jožef iz Pil-štanja k Sv. Rupertu v Slov. gor., Lužnik Franc in Ivana iz Gor. Lendave v Vidonce, Glavnik Ljudmila iz Gor. Lakoša v Cven, Mlaker Franc iz Zavrča v Vojniki, Rečnik Er-nest iz Zetel k Sv. Florjanu (Šmarje), Galun Terezija iz Sv. Ruperta (Maribor I. breg) k Sv. Antonu (Maribor I. breg), Koman Ma-rija iz Cepelj v Šostanj, Mohor Marija iz St. Jerneja (Krško) v Koprivnik, Vidmar Viktor iz Kozičine (vardarska) v Kranj, Skok Ferdo in Ljudmila iz Klenovika in Podzemlja v Sred. Bistrico, Toroš Ljubomil in Jožefa iz Strigove v Potok, Leder Mirko iz Šmihela pri Žužemberku v Ljubljano, Prohinar Zora iz Zaloga v Slovenj Gradec, Židanek Ivan iz Sv. Jurija (Maribor I. breg) v Zg. Sv. Kungoto, Cipot Franc iz Hodoša v Vučjo gomilo, Pod-goršek Karolina iz Sv. Marka k Sv. Antonu (Maribor I. breg), Vrenk Ana iz Polhovgrad-ca v Tomišelj, Bučar Nikolaja iz Tomišlja v Polhovgradec, Bartol Pavla iz Starega trga v Črnomelj, Mazi Gizela iz Senovega v Dovje, Lah Ida iz Majšperga v Pragersko, Karlin Marija iz Podpece v Bloke, Masten Martin

iz Huma v Ormož, Lešnik Ljudmila iz Sv. Marjete (Ptuj) v Ruše, Kodella Ana iz Ko-privnice v Blagovno (Celje), Stuhec Jakob iz Trbonja v Hoče, Kemperle Evalija iz Makol v Svečino, Prah Roza iz Mute v Studence pri Mariboru, Kosi Pavla, šolska tajnica v Mari-boru za učiteljico v Poljčane.

—i Postavljeni so za učitelje: Soršak An-gela v Stranica, srez Slov. Konjice, Lipovž Peter v Leskovcu pri Krškem, Pavletič Julij v Hajdini, Fligel Ivan v Jarenini.

—i Upokojitve. Lampe Pavla, Ljubljana; Merhar Ivanka, Šmarje; Kožuh Valentina, St. Ilj v Slov. gor.; Rus Barica, Kamnik; Krapš Roza, Ljubljana; Betriani Antonija, Tezno; Stanonik Franciška, Celje; Rape Ana, Sv. Ana v Slov. gor.; Bezeliak Ivan, sreski šolski nadzornik, Litija.

—i Napredovanje v V. skupino: Jan Ire-na, Ljubljana.

—i Za upravitelje so postavljeni: Beg Anton, Trbovlje; Richter Ivan, Strigova; Ska-far Ivan, Hotič; Stevančec Rudolf, Tišina; Kastelic Ivan, Sv. Anton, srez Brežice.

—i Opuščen je iz državne službe Dov-žan Franc, Griže pri Celju.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveči in JUU

—i »Naša šola in naše učiteljstvo« je naslov članka v »Domoljubu« od 7. februar-ja, ki pravi med drugim:

Naša šola v primeri z velikimi stroški, ki jih od ljudstva zahteva, nikakor ne rodi potrebnih sadov. Zakaj ne? Zato, ker naj-boljšega sredstva vzgoje noče, vsaj noče v zadostni meri. Noče verske vzgoje. Tega se morate dobro zavedati in zato s sedanjo šolo ne smete biti zadovoljni! Dve uri verouka na teden med dvajsetimi ali tridesetimi urami — kaj je to? Pri vseh drugih predmetih pa otrok ne sliši nič, da je ustvarjen za kaj višjega kakor za to ubogo zemljo. Verski pouk je od drugih zgolj svetnih šolskih pred-metov skoraj ubit, zaduščen. Ni čudno, če po končani šoli mnogi mladi ljudje tako nanj pozabijo! Ni čudno, če je med ljudmi toliko verske nevednosti, nevednosti o najvažnejših vprašanjih življenja. Vse mogoče človek ve, samo tega ne ve, zakaj je na svetu. In to je vprašanje vseh vprašanj. Kdor tega ne ve, ne ve nič! Tava po svetu kakor božji volek, ne vedoč, ne kod, ne kam.

Ali ne vidite, da naša šola ni prava, da šadovi te šole niso v primeri z ogromnimi stroški, ki jih imate zanjo?

—i Iz zasedanja banskega sveta posne-mamo po »Slovencu« od 13. februarja sle-deče:

V ljudskem šolstvu nam manjka danes 1312 učilnic in približno 300 srednjevelikih šolskih poslopj s po štirimi učilnicami. Pr-manjkljaj znaša 25 % v primeri z obstoječim stanjem. Posledice tega so velike.

Delež banovine po vzdrževanju ljudske-ga šolstva, t. j. pokrivanje stroškov vse reži-je razen plač učnega osebja, je poln in učin-kovit. Dotacije se izplačujejo v največjem redu.

Nadalje imamo 4135 oddelkov in 3907 učnih moči, manjka torej 228 oddelkovih učiteljev. Temu primanjkljaju je krivo dej-stvo, da 425 učnih oseb ne poučuje, na drugi strani pa je tudi skupno število postavljenih učnih oseb premajhno. Poleg tega je tudi vzgoja učiteljskih nepravilno usmerjena.

politiki, o vojni, o Sloveniji, in vseh mogočih stvarih. Tako je kmalu minilo poldne in še par ur za njim. Ljudje se razgovarjajo, pi-jejo žganje (popilo se ga je gotovo kakih 60 litrov), se razgovarjajo in zopet pijejo. In med tem vedno »gospod učo« sem, »go-spon učo« tja in to povej in ono povej, kli-čejo me v kolo in zopet nazaj, tako, da sem nešteto krat moral kar po sredi mize med lončenimi posodami in steklenicami z žga-njem, da sem mogel priti na svoje mesto.

Okrog dveh popoldne se je začela lici-tacija za izbiro kuma za prihodnje leto. Kdor da več žganja in več za otroke, ta je kum. Padel pa je predlog, da naj se v bodoče da raje neko vsoto denarja, ki naj ostane kot šolski denar, pa manj žganja in brez opank. Vsak oče bo sam obupal svoje otroke, je dejal. Predlog je bil sprejet in jaz, vodil sem izbiranje kuma, sem pozval vaščane, da naj se torej javijo. Javil se je Radenko, kmet iz Bajinovske Male, Ponudil je »10 kila raki-je« in 50 din. Če pa kdo da več, pa naj da. Kme-tje so zmajevali z glavami, več pa nihče ni ponudil. Dolgo časa je ostalo pri tem. Videl sem, da so trdi, kadar je treba dati denar, pa sem hotel malo dvigniti ceno. Vprašal sem kuma, če more tudi učitelj biti izbran za kuma in ko mi je on potrdil, da po nje-govem mnenju lahko, sem se sam javil z »10 kila raki-je« in 200 din. To jih je osupnilo, ker še nikdar niso imeli učitelja za kuma. Postalo jim je nerodno, da bi izmed sebe ne mogli najti kuma, ki bi dal več kot samo 50 din, pa so že začeli apelirati na »gazda Andona«, da naj on, kot najimovitejši ponu-di več kot jaz, ker je vendar nerodno, da bi Črnočani med seboj ne mogli najti kuma. Res je »gazda Andon« skočil na 250 din in jaz, da ceno še dvignem, takoj na 300 din. To jih je osupnilo še bolj in dvignilo iz rav-notežja. Vsi so mislili, da hočem jaz na vsak način biti kum in gazda Andon mi potem ni

hotel iz kolegialnosti več kvariti cene. Vsem se je zdelo to, da sem se odločil biti kum, strašno lepo, čestitali so mi, kum mi je po-ljubil roko, v znak, da mi preda kumstvo za naslednje leto in tako sem postal kum za naslednje leto. Hotel sem samo navijati ceno za kumstvo, ker sem vedel, da so kmetje trdi za denar, pa sem navsezadnje sam ostal za kuma. Seveda sem si takoj izbral namest-nika, da bi me »v primeru«, da drugo leto ne bi bil več v Črni Reki, zastopal in v mojem imenu rezal kolač, stroške pa da mu v na-prej plačam. Vendar pa so mi vsi želeli »srečo«, da bi še dolga leta ostal tu gori.

Kmalu se je zmačilo. Nekaj svojevrst-nega je bil pogled v slabo razsvetljeno, majhno šolsko sobo. Tri petrolejke na ste-nah, po podu nizke mize, polne ostankov kruha, praznih posod, steklenic, na eni iz-med miz sodček žganja, za mizami, skoro drug na drugem, ljudje mladi in stari, moški z izrazitimi, markantnimi, neobritimi obrazi, starejši z dolgimi brki, vsi s šajkačami na glavi, ženske z rutami, pisanimi krili in raz-nimi starimi brezvrednostnimi kovanimi nov-ci okrog vratu, soba zakajena od tobakovega dima, duh po žganju, razgovori, ki v zdušju žganja radi svojevrsnega jezika postanejo po večini nerazumljivi, vse je glasno, pod vplivom žganja se živo gestikulira, tu in tam prepri, tam si zopet nazdravljajo z žga-njem itd. Svojevrsni, napol orientalski »šti-mung«. In med vsem tem — mlad slovenski učitelj.

V mraku so potem kmalu začeli odha-jati. Nekateri pa so ostali še pozno v noč.

Tako smo praznovali sv. Savo. Za vedno mi bo ostal v spominu, kot nekaj, kar more videti človek samo v teh visokih planinskih krajih.

D. M.

bi imele kakršen koli vpliv na ljudsko šolstvo, z izjemo krajevnega in banovinskega šolskega odbora, katerima so pa naložene povečini le dolžnosti. Ta zakon je uvedel tudi marsikaj novega, s čemer se ljudstvo ni spoprijazilo.

Mladinska mafica

—mm V tisku je 7. številka »Našega roda«. Prosimo poverjenike, da prijavijo številno naročnikov.

—mm Dramatizacija Ingoličevih »Sirota«, povestice iz »Našega roda«, je dobro uspela. O predstavi v Ptujskem gledališču so pisali obširno skoro vsi naši listi. Posebno »Večernik« je tej mladinski socialni igri posvetil precejšnjo pozornost. V svoji mladinski prirogi od 11. februarja je priobčil posebno anketo, kjer otroci sami objavljajo svoje vtise o igrici. Anketa je prav zanimiva.

—mm Za najmlajše ima Mladinska mafica na razpolago še sledeče knjige: Josip Ribičič: Miškolin, ilustriral Justin, broš. 4 din, vez. 8 din. Bogomir Magajna: Brkonja Čeljustnik, ilustriral Jakac, broš. 4 din, vez.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. Zadrudna uprava Vam je v »Učiteljski tovariš« od 1. febr. 1940. sporočila, da ni bilo v januarju 1940. nikakih smrtnih primerov. Zato Vas je prosila, da vsi zadrudniki poravnate neoplačane zneske v tem mesecu. Nekaj zadrudnikov se je odzvalo naši prošnji, vendar je pa še precej članov, ki nam niso do 12. febr. 1940. nakazali dolžnih zneskov. Zadrudna ima danes terjatve pri zadrudnikih za 21.273 din. V tem znesku pa niso terjatve za mesečne obroke brezobrestnih posojil, ki znašajo tudi še par tisočakov. Prosimo še enkrat vse pri-

nilo. Predvsem bo nujno ustanoviti institucije, kot so bile nekdanje šolske svetne in višje šolske svetne in stremiti, da se prosvetna uprava decentralizira tudi v banovini sami.

8 din. Josip Ribičič: Čurimurčki, ilustriral večbarvno Cotic, broš. 4 din, vez. 8 din. Josip Ribičič: Nana, mala opica, ilustriral večbarvno arh. Omahen, broš. 4 din, vez. 8 din. Fran Roš: Dija, ilustriral dvobarvno Prunkova, broš. 4 din, vez. 8 din. Josip Ribičič: Mihec in Jakec, III. izdaja, ilustriral M. Gaspari, broš. 8 din, vez. 10 din. Ciciban čita, 3. zvezek, broš. din 1,50, 4. zvezek, broš. din 1,50. Klopčič - Černejeva: Dedek Miha, velika, razkošna, večbarvna slikanica, vez. 35 din. —Napravite otrokom veselje. Naročite še danes izbor iz zgornjih knjig.

—mm Knjiga, ki je dragocena opora učencem pri zgodovinskem pouku v IV. raz. ljudskih šol, je Klemenčičeva Zgodovinska čitanka »Iz starih in novih časov«.

zadete zadrudnike, da store svojo dolžnost takoj in to še v februarju t. l. V tem mesecu imamo že več smrtnih primerov, za katere Vam bomo poslali položnice koncem tega meseca. Zadrudna uprava US.

Šolski radio

—r Torek, 20. februarja: Kramljanje z mladino; g. Miroslav Zor.

—r Petek, 23. februarja: Kaj pridela južna Bolgarija; g. Vekoslav Bučar.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 18. februarja ob 17. uri g. inž. Tavčar: a) Negovanje kmet, gozdov, b) Tržna poročila.

Štánovska organizacija JUU

Iz društev

Vabila

— UCITELJSTVU SKOLJELOŠKEGA OKRAJA! Zaradi nepredvidenih vremenskih prilik za februar zamišljeno zborovanje odpade. Zborovali bomo v soboto, dne 9. marca v Škofji Loki. — Predsednik.

— JUU SRESKO DRUŠTVO V DOL. LENDAVI bo zborovalo v soboto, dne 24. februarja 1940. ob pol 10. uri v ljudski šoli v Lendavi. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. Referat tov. Kokolja: Učiteljeva osebnost. 4. Razgovor o ekskurziji v Ljubljano. 5. Slučajnosti. — Tovariši-ce, pripravite vprašanja za posvetovalnico. Pridite vsi! Na svidenje! — Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO LAŠKO vabi na veliko skupno zborovanje, ki bo v Trbovljah dne 20. aprila 1940. Ob tej priliki bo poklonitev pred spomenikom blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zediničelja s sodelovanjem zbora Trboveljski slavček in UPZ Emil Adamič. Na sporedu je tudi nad vse zanimiv referat o trboveljskem šolarju, ki bo kolektivno delo trboveljskega učiteljstva. — Prosimo, da se čim prej prijavijo vsa ona društva, ki jim ugodne prilike omogočajo udeležbo na tej manifestaciji. Še posebej prosimo sporočila od sosednjih društev, ki smo jim že dostavili posebno vabilo (Celje, Brežice, Krško in Litija). Če katero teh društev vabila ni prejelo, prosimo, da se odzove temu vabilu. — Odbor.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V GORNJEM GRADU je zborovalo 10. februarja v Radmirju ob zelo slabi udeležbi. Vzroki za tako slabo udeležbo so pač v tem, da je nekaj tovarišev na orožnih vajah, da je bilo slabo vreme in ker so zaradi snega v našem okraju skrajno slabe prometne razmere. Vendar nikakor ni mogoče razumeti tistih tovarišev iz najbližje, komaj pol ure oddaljene šole, da se zborovanja niso udeležili. Kadar je bilo zborovanje kje drugje, jim izostanka nismo mogli tako strogo zameriti, toda sedaj je bila njihova odsotnost neopravičljiva. V bodoče pričakujemo od njih več tovariške požrtvovalnosti.

Pred otvoritvijo se je predsednik spomnil dveh umrlih tovarišev, in sicer p. Akvina in upokojenega tov. Josipa Terčaka. Posebno je poudaril zasluge zadnjega za stan, naše društvo in Radmirje, kjer je pokojnik dolga leta služboval. Društvo je sklenilo v trajen spomin obeh pokojnikov darovati Učiteljskemu domu v Mariboru 100 din.

Pri čitanju došlih dopisov so se navzoči zedinili v sledečem:

1. Odboravmo stališče sekcije do organizacije sreskih šolskih nadzornikov.

2. Da bodo kmečko-nadaljevalne šole res dosegle svoj namen, je potrebno, da se zakoniti obvezni pohajanje teh šol. Izkušnje namreč kažejo, da je sedanji način obiskovanja kmečko-nadaljevalnih šol neprimeren in zaradi tega šole ne morejo uspevati kljub dobri volji pristojnih oblasti in učiteljskega.

3. Gledališče mladega rodu, ki se je osnovalo v Mariboru je velikega vzgojnega pomena, vendar bi želeli, naj bi se to gledališče razširilo v toliko, da bi od njega imeli korist tudi podeželski otroci in učitelji. To bi se dalo doseči, če bi gledališče vzele v svoj program tudi gostovanja v podeželju in izdajanje primernih publikacij. Dokler bo delokrog

gledališča omejen samo na mesto in njegovo najbližje okolico, ne moremo pristopiti kot ustanovniki.

Pri podajanju situacijskega poročila je predsednik posebno poudarjal novo nastali položaj, ki je nastal z izstopom hrvatskih tovarišev in ustanovitvijo Zveze hrvatskih učiteljskih društev. Preko tega nikakor ne bomo mogli iti molče, temveč bomo morali resno preudariti, kaj naj sedaj storimo, da se povežemo v organizacijo, ki bo reprezentirala vse jugoslovansko učiteljsko. Predsednik je mnenja, da bo mogla biti taka organizacija zgrajena samo na federativni osnovi.

Predsednik je nadalje informiral navzoče o poteku borbe za izboljšanje našega materialnega stanja ter prečital tozadevno spomenico, ki je bila poslana na merodajna mesta ter pismo, ki ga je društvo sprejelo iz predsedstva kr. vlade.

V debati, ki je sledila, so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Sekcija naj takoj zavzame načelno stališče k novo nastali situaciji v JUU po ustanovitvi Zveze hrvatskih učiteljskih društev, ali pa naj razpiše tozadevno anketo.

2. Vodstvo organizacije naj se potruži, da ostane Akcijski odbor drž. nameščencev v Beogradu vse dotlej v funkciji, dokler našim potrebam ne bo zadoščeno, oz. dokler ne bo ukinjen § 76. uradniškega zakona.

3. Priznavajoč prizadevanje kr. vlade za konsolidacijo razmer v državi in demokratizacijo vsega javnega življenja konstatiramo, da bi v tem pravcu postal položaj mnogo boljši z ukinitvijo § 76. u. z. in ukinitvijo cenzure nad profesionalnim tiskom. Zato predlagamo, naj se oboje čimprej izvede, posebno še iz razloga, da to ni v zvezi z nobeno finančno žrtvijo.

4. Konstatiramo, da je učiteljsvo po krivdi nezadostnih prejemkov čez mero zadolženo. Ker s sedanjimi plačili teh dolgov ne more odplačevati, zahtevamo:

a) da se učitelji - dolžniki zaščitijo na isti način kakor so se zaščitili kmečki dolžniki;

b) do se vse dotlej, dokler ne bo rešeno vprašanje učiteljskih dolgov, proglasi za te dolgove moratorij.

5. S takim povišanjem plač, kakor se glasom časopisnih vesti misli izvesti, se ne strinjamo, ker tako zvišanje v dani situaciji ne predstavlja popolne rešitve našega materialnega položaja. Zahtevamo:

a) da se čimprej sprejme ureba o kontroli cen;

b) da se v polni meri zadosti našim zahtevam, izraženim v spomenici, ki so jo dne 27. januarja 1940. poslale organizacije državnih nameščencev na merodajna mesta.

Pred zaključkom zborovanja so navzoči soglasno obsodili postopanje tistih tovarišev in tovarišic, ki danes stojijo izven naših vrst in ničesar ne žrtvujejo za našo organizacijo, čeprav bodo morda že v kratkem želi sadove borbe naše organizacije, pa čeprav bi bili ti sadovi majhni.

Hudales Oskar, predsednik.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI je zborovalo dne 10. februarja 1940. v Murski Soboti. Navzočih je bilo 76, kar je zelo lepo, če pomislimo, da se iz zapadnosevernega dela učiteljskega zaradi slabega vremena in ukinitve avtobusnega prometa ni moglo udeležiti.

Tovariš predsednik je otvoril zborovanje in čestital tovarišicam in tovarišem k uspelem praktičnem izpitu in novoporočencem želi v

v zakonskem stanu obilo sreče. Pozdravil je dalje novo vstopivše tovarišice, a poslovil se je od tovarišice Leopoldine Kosove, podpredsednice, ki je bila dolgoletna agilna članica društvene uprave in znana v borbi za ženske pravice in za enakopravnost učiteljic. Poslovil se je tudi od tovariša Ivana Baumana, predsednika nadzornega odbora. Oba sta bila znana društvena delavca, kremenita značaja in dobra tovariša. Z njuno premestitvijo je zgubilo naše društvo dosti. Članstvo želi njima na novem službenem mestu mnogo uspehov v društvenem in zasebnem življenju. To je že peti primer premestitve po službeni potrebi v našem srezu.

Tovariš predsednik je na kratko poročal o uspehih naše akcije za zvišanje uradniških plač, dalje o avtomatičnem napredovanju v višje skupine, ter o protekcijah. Granaja vredno je, da se tovarišice in tovariši poslužujejo ilegalnih poti preko svojih »stricov« in njihovih prijateljev. Učiteljsvo zbrano na zborovanju zahteva, da se z »zarado« in s protekcijami vsaj s 3 decenijem naše svobode konča.

Drugo polovico zborovanja je vodil tov. tajnik, ker se je moral tov. predsednik odpeljati. Tajnik je prečital dopise ter razne članke iz »Učiteljskega« v zvezi s povišico plač državnemu uradništvu in v zvezi z avtomatičnim napredovanjem v višjo skupino.

Ker so se najvažnejši življenjski artikli, ki jih potrebuje obubožan državni uradnik za prehrano zvišali celo za 50 % (krompir), ostali pa se gibajo med 50 do 70 %, je nujna potreba po izdatnem povišanju plač vsaj za 30 % od celokupnih prejemkov in ne samo od draginskih doklad. Načrt, po katerem nameravajo zvišati plače državnemu uradništvu je nezadovoljiv in bi tako zvišanje ne rešilo mizerno stanje uradništva. Učiteljsvo zbrano na zborovanju zahteva, da se najdejo v novem proračunskem letu dovoljni krediti za napredovanja, saj zadostuje za vseh 11.000 primerov, ki čakajo že leta in leta skromnih 30 milijonov dinarjev. Vsako tako zavlačevanje je redukcija uradniških prejemkov.

Tem poročilom je sledil referat tov. Vladka Majhna, učitelja iz Sv. Ane v Slovenskih goricah: »Izvenšolsko delo učitelja«. S tem prekrasnim in znanstvenim predavanjem je pokazal jedro vsega zla, ki žene vaško gospodarstvo v sigurno propast. Z njim v zvezi je pokazal vrednote učiteljevega izvenšolskega dela. Prezre je bil, da je učiteljevo delo izven šole ničevno, če ne bodo pričeli lečiti rakrano vaškega gospodarstva od zgoraj dol. Z referatom je bilo navzoče učiteljsvo zelo zadovoljno, škoda je, da ga ni slišalo ostalo članstvo. Priporočamo zgornji referat vsem učiteljskim društvom.

Sledilo je poročilo tov. blagajnika. Podal je stanje blagajne. Prosi tovariše, da do 1. aprila t. l. poravnajo članarino, a stare zaostankarje poziva, da do določenega roka plačajo zaostanek, če nočejo utrpeti še odvetniške, oziroma sodne stroške.

Članstvo je podalo sledečo resolucijo:

1. Zahteva takojšnje zvišanje službenih prejemkov.

2. Da s 1. aprilom napredujejo vsi v višje skupine.

3. Učiteljsvo naj se vrne stalnost na mestu.

4. Enakopravnost poročenih učiteljic z neporočenimi.

5. Ločitev prosvetne uprave od politične. Sprejet je bil tudi predlog tov. tajnika, da se vse tovarišice, bodisi poročene ali ne, titulira z gospo in ne z gospodično. Prosimo tovarišice(ce), da se tega drže.

Prihodnje zborovanje bo 9. marca, a jubilejna proslava 20-letnice obstoja našega društva bo v mesecu aprilu skupno z lendavskim društvom.

Hajnšek Franc, preds. Kramberger J., taj.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo dne 3. februarja 1940. v Domžalah. Navzočih 43 % članov.

Predsednik tovariš Napokoj je pozdravil sreskega šolskega nadzornika g. Cirila Drekonjo in vse navzoče, posebno novo vstopivše: Freglovo, Marcon - Skuljevo, Rakovčev in Pogačarjevo; nato je predstavil zastopnika upravne oblasti g. Vinterja.

Poročal je, da se situacija od zadnjega zborovanja ni nič izpremenila, ker čakamo na preureditev države. V stanovskem glasilu smo v zadnjem času mnogo čitali o predvidenem zboljšanju naših prejemkov.

Tajnica je poročala o došlih dopisih.

Blagajniško poročilo izkazuje neugodno stanje, zato je poslal blagajnik, tovariš Koman, opomine nekaterim zamudnikom. Nadalje je blagajnik prečital, katera šola je in katera ni poravnala članarino za SSM. Sledilo je predavanje tov. Jenka o Sigmundu Freudu in psihoanalizi.

Predavatelj je opisal Freudovo življenje in delovanje, omenil najvažnejša dela in njegove učence Adlerja in Junga in ločitev od Freuda. Podal je pregled vsega Freudovega dela v sledečih poglavjih: 1. Razlaga sanj, vzrok, njih nastanek, razvoj in pomen. 2. Malenkostne napake, njih razlaga, karakteristika in globlji pomen. 3. Ojdipov kompleks, za pedagog najvažnejše in najzanimivejše poglavje, ki ga je predavatelj podrobneje razčlenil

in ilustriral z zanimivimi primeri. 4. Nad-jaz, nastanek nad-jaza, v zvezi z Adlerjevo, Jungovo in Duboisevo kritiko Freudove psihoanalize. 5. Strah, Freudovo pojmovanje strahu, vrste in vpliv na značaj in sploh na duševni razvoj. 6. Karakter, nova razvrstitev značajev in primerjava s klasično razdelitvijo in s Kretschmerjevo označbo. 7. Za zaključek je omenil splošni kulturni pomen Freudovega dela in o izgleh psihološkega v bodočnosti.

Predsednik se je toplo zahvalil za zanimiva izvajanja, iz katerih je bilo razvidno, da se je tovariš dobro poglubil v Freudova dela.

Tovariš Koman je poročal, da se je na seji upravnega odbora sklenilo, da bodo predstvena poročila kolikor mogoče kratka, ker so itak objavljena v stanovskem glasilu. Ker vlada v administrativnem pogledu neenotnost v našem srezu, nas je tovarišica iz sreske pisarne seznanila s tozadevnimi napakami.

Sreski šolski nadzornik je priporočal, da bi se poglubil v študij o vzgojnih, socialnih in stvarnih potrebah našega otroka v srezu. Take aktualne raziskovalne življenjske teme bodo dale dosti dela za daljšo dobo. Na ta način bi aktivizirali članstvo in poživili društvena zborovanja.

Ker slučajnosti ni bilo, je predsednik zaključil zborovanje.

Jos. Napokoj, preds. Iv. Hrastova, taj.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŽU-ZEMBERK je zborovalo dne 16. decembra 1939. ob precejšnji udeležbi.

Po otvoritvi in pozdravih je podal tov. predsednik situacijsko sliko o naši organizaciji in razpravljao o zaščiti članstva, o napredovanju, o izplačevanju ban, dotacije, o naročilu knjig SSM in drugo. Vsestransko se je obravnavalo tudi vprašanje olajšave na ljudski šoli, ki je bila z odlokom šol, oblasti v zadnjem času spremenjena, oziroma ukinjena.

Zatem pa je podal tov. Perko točno poročilo o naših prejemkih, ki pri današnji občutni draginji nič več ne zadoščajo. Tovariš predsednik je nato obrazložil, kaj se je v tem oziru že pokrenilo od strani naše organizacije in drugih uradniških organizacij, in je upati, da napore te akcije za zboljšanje naših prejemkov ne bodo brezuspešni.

Nato je predaval tov. Hinko Ravbar iz Doberniča o temi: Učitelj in njegovi uspehi v šoli. Izvajal je: Zmotna je misel, da so vseh slabih uspehov v šoli krivi edinole otroci, njih večja ali manjša nadarjenost ali pridnost. Trije činitelji so, ki o tem odločajo: dobra ali slaba priprava učitelja na pouk in ves njegov nastop, socialni položaj staršev, njih miselnost, večje ali manjše razumevanje za šolo ter končno seveda tudi duševna in telesna struktura otrok samih.

Zato se mora učitelj na pouk vedno prav skrbno pripravljati. Študira naj pridno svoj službeni okoliš in njega posebnosti, se zanima in spoznava ljudi, njih delo in skrbi, njih mišljenje in čustvovanje ter socialne prilike, v katerih otroci odrasčajo, in uspehi ne bodo izostali.

Lepo zasnovano in po življenjskih skušnjah obdelano predavanje so poslušali zborovalci pozorno in z največjim zanimanjem. Pridnemu predavatelju za trud in koristen nauk iskrena hvala!

Prihodnje zborovanje bo meseca aprila v Dobriču. Program se bo določil naknadno. Fr. Mervar, preds. Rafaela Hrovatova, taj.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SMARJE PRI JELŠAH je imelo redno zborovanje dne 10. februarja 1940. v Rogatu. Udeležba 39 članov, t. j. 47 %. Predsednik tov. Verk posebej pohvali tov. iz Stopere, Zetala, Sv. Roka in Pristave, ki se niso ustrašili slabih poti in sneženega meteža in prišli, dočim pogrešamo mnoge iz šol ob železniški progi. Mlademu zakonskemu paru Krašnja čestita k poroki, odličnemu tovarišu, delavcu na vasi in dobrovolcu iz svetovne vojne Kovačiču pa k odlikovanju. Vabi učiteljsvo, da v večjem številu naroči publikacije SSM. Kratko poročilo o ustanovnem obnem zboru Unije za zaščito dece, o akciji za ureditev naših prejemkov in o razmerah v Udruženju. Predloge sekcije za novi finančni zakon so prečitali in odobrili.

Tov. Sotošek je podal referat: Trije dečki potujejo na Dolenjsko. V referatu je živo naslikal potovanje treh kolezarjev, inteligentnih, narodno zavernih in kritičnih od Rogata skozi Podsredo, Rajhenburg, Krško, Kostanjevico in Novo mesto do Velikih Lašč in Ortneka. Po naslovu suhoparno predavanje je znal s plastičnim prikazovanjem in pikro kritiko tako poživiti, da so mu zborovalci sledili z velikim zanimanjem.

Sprejeti so bili predlogi tov. Ferlinca: Pri društvu se osnuje pevski oktet, organizira se skupni nastop vseh mladinskih pevskih zborov iz območja našega društva. JUU naj še posebej deluje na to, da se materialni položaj najmlajših čimprej in izdatno izboljša.

Uprava se je po obnem zboru konstituirala le časno. Ker je uprava sedaj zopet kompletna, so funkcije v njej razdeljene: predsednik Verk Miloš, podpredsednik Stefenciosa Tone, tajnik Rataj Oskar, blagajničarka Godnik Ela, člani: Ahtikova, Potočnikova in Sotošek.

Verk Miloš, preds. Rataj Oskar, tajnik.

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!